12.10.2023

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta, kirjallinen lausunto 13.10.2023

Asiat: HE 41/2023 vp - valtion talousarvioksi 2024 sekä Asia: VNS 1/2024 vp, tarkistettu vuosia 2024–2027 koskeva julkisen talouden suunnitelma

Pyydettynä lausuntona valtion talousarvioksi 2024 sekä 2024–2027 julkisen talouden suunnitelma Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Kannatamme hallituksen pyrkimystä tasapainottaa Suomen julkista taloutta ja hillitä velkaantumista. Näemme kehysmenettelyn uskottavuuden palauttamisen välttämättömänä julkisten menojen hillitsemisen välineenä. Teollisuuden kilpailukyvyn vahvistaminen ja vihreiden investointien edellytysten parantaminen on nähdäksemme Suomeen kestävän kasvun edellytys.

- Ympäristöhallinnon osalta toivomme, että ympäristövaliokunta kiinnittää erityistä huomioita luvituksen resursoinnin kokonaistilanteeseen ja varmistaa osaltaan luvituksen riittävän resursoinnin ml. AVI:t ja hallinto-oikeudet (Vaasan hallinto-oikeus).

- Monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun edistämisen osalta korostamme vapaaehtoisuuteen perustuvan suojelun ja muiden monimuotoisuustoimien edistämisen tärkeyttä. Lisäksi monimuotoisuuden edistämiseen tarvitaan tutkimusta ja avointa luontotietoa ja korostammekin tutkimukseen ja tiedon saatavuuteen tehtäviä rahallisia panostuksia.

Yleinen talouspolitiikka

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen vuoden 2024 talousarvioesityksen ehdotettu määrärahataso on 87,9 mrd. euroa, mikä on 6,5 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2023 varsinaisessa talousarviossa. Hallitusohjelman talouspolitiikan tärkein päämäärä on saada Suomen talous kasvuun käynnistämällä työllisyyttä ja kasvua vauhdittavia rakenteellisia uudistuksia, joiden myönteiset vaikutukset julkiseen talouteen näkyvät vasta tulevina vuosina. Sopeutustoimista huolimatta vuoden 2024 budjetin alijäämä on 11,5 mrd. euroa heikentyneen suhdannetilanteen ja valtion velan korkomenojen nousun myötä.

Metsäteollisuus ry pitää hyvänä hallituksen päätöstä ryhtyä talouspolitiikan suunnan muutokseen. Myös investointiohjelman käynnistäminen on aiheellinen ja hallituksen teollisuuspoliittisen kokonaisuuden toteuttamisen yksi kulmakivi.

Rakennetun ympäristön vähähiilisyys

Rakennukset aiheuttavat yli 30 % Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Tarve vähäpäästöisyyden kehitystyölle on tunnistettu hallitusohjelmassa, jotta Suomi voi saavuttaa tavoitellun hiilineutraaliuden vuonna 2035. Yhtenä keinona kehitystyölle on toiminut Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma, jonka tavoitteena on vauhdittaa rakennusalan ilmastonmuutosta torjuvien ja vähähiilisyyttä tukevien teknologioiden, palveluiden ja toimintamallien käyttöönottoa, toimintatapojen muutosta ja lisätä tuottavuutta. Tukiohjelman tulokset ovat osoittautuneet hyviksi etenkin julkisten hankkeiden osalta. Ohjelmaa ei kuitenkaan talousarvioesityksen mukaan olla jatkamassa, jota voidaan pitää ristiriitaisena ottaen huomioon hallituksen hiilineutraaliustavoitteen. Hallitusohjelmassakin korostetaan toimia puurakentamisen kehittämiseksi ja etenkin puurakentaminen on merkittävä osa pitkäikäistä hiiltä sitovaa rakentamista.

Ympäristöhallinto

Ympäristöministeriön hallinnonalan pääluokan johdannossa tuodaan esille hyvin hallituksen tavoite sujuvoittaa luvitusta. Metsäteollisuus ry korostaa luvituksen sujuvoittamisen ja nopeuttamisen tärkeyttä. Keinoiksi mainitaan mm. yhden luukun malli, ympäristölupakäsittely kokoaminen yhtenä viranomaisena toimivaan valtakunnalliseen kokonaisuuteen, käsittelyajat investointien vaatimille kaavoitus-, rakennus-, ympäristö- ja vesilupaprosesseille sekä niitä koskeville valituksille, viranomaisten keskinäisten valitusoikeuksien rajoittaminen sekä YVA-menettelyn selkeyttäminen ja yhteensovittaminen.

Ylipäätään hallituksen tavoite on sujuvoittaa ja nopeuttaa luvitusta. Tämä edellyttää luvitukseen liittyvien viranomaistehtävien riittävää resursointia. Resursoinnista on kuitenkin vaikea saada kokonaiskuvaa budjettiesityksen kautta. Tähän liittyvät ainakin momentit 35.01.01. (YM: Ympäristöministeriön toimintamenot), 35.10.22. (YM: Eräät ympäristömenot), 28.40.01. (VM: Aluehallintoviraston toimintamenot) sekä 25.10.03 (OM: Muiden tuomioistuinten toimintamenot). Lisäksi kokonaiskuvan muodostamiseen liittyvät poistuva RFF-rahoitus sekä kohta vahvistettavan REPowerEU:n kautta tulevat lisämäärärahat.

Toivomme, että ympäristövaliokunta kiinnittää huomioita luvituksen resursoinnin kokonaistilanteeseen ja varmistaa osaltaan luvituksen riittävän resursoinnin ml. AVI:t ja hallinto-oikeudet (Vaasan hallinto-oikeus).

12.10.2023

Monimuotoisuuden ja suojelun edistäminen

Metsäteollisuus ry korostaa luonnon monimuotoisuuden edistämisen tärkeyttä. Edistäminen kattaa sekä aktiiviset arjen toimet että arvokkaimpiin kohteisiin suunnatun suojelun. Halusta sitoutua monimuotoisuuden edistämiseen kertoo myös yhdessä Sahateollisuus ry:n kanssa 12.9.2023 julkaistu puuta jalostavan teollisuuden monimuotoisuustiekartta.

Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä vapaaehtoisuuteen perustuvan suojelun ja muiden monimuotoisuustoimien edistämistä, eli juuri niitä toimia, joita sekä METSO- että Helmi-ohjelmien kautta toteutetaan. Metsäteollisuus ry:n mielestä METSO-ohjelmaan kohdistuvat leikkaukset ovat valitettavia. Samalla kuitenkin ymmärrämme julkisen talouden korjaustarpeen, joka heijastuu laajasti eri sektoreille, myös monimuotoisuustoimiin. Helmi-ohjelman soiden suojelulle osoitettua määrärahaa pidämme kannatettavana.

Metsäteollisuus ry korostaa lisäksi, että monimuotoisuuden edistämiseen tarvitaan tutkimusta ja avointa luontotietoa. Metsäteollisuus ry kannattaakin näihin toimiin tehtäviä rahallisia panostuksia, mikä nousee esiin myös puuta jalostavan teollisuuden monimuotoisuustiekartassa.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja